

Warszawa, dnia 15 lutego 2016 roku

**Przyznawanie władzy rodzicielskiej w 2014 r.
na podstawie statystyk GUS**

Poniższe dane statystyczne zostały opracowane w odpowiedzi na pytanie skierowane przez Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji senatora Michała Seweryńskiego dotyczące kwestii decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi z uwzględnieniem sytuacji, kiedy władza rodzicielska jest przyznawana wyłącznie jednemu z rodziców oraz określeniem środowisk, z których pochodzą rodzice. W celu zobrazowania skali zjawiska w pierwszej kolejności zostały przedstawione dane na temat ilości zawartych małżeństw i rozwodów.

Z dostępnych statystyk Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2014 roku zostało zawartych 188 488 małżeństw, ogółem zostało rozwiązanych 219 724 małżeństw: 153 963 związków małżeńskich ustało w wyniku śmierci jednego z małżonków, a przez rozwód zostało rozwiązanych 65 761 par małżeńskich (od 2010 roku liczba rozwodów oscyluje w granicach 60 000 – 65 000).

W podziale na miasta i wieś liczba zawartych małżeństw i rozwodów większa jest w mieście (miasto – zawarte małżeństwa – 110 030, rozwód – 48 490, wieś – zawarte małżeństwa 78 458, rozwód – 16 632). Z danych wynika, że w miastach na 1000 istniejących małżeństw rozwodzi się 9 małżeństw. Z kolei na wsi na 1000 istniejących małżeństw rozwodzi się 4,6 małżeństw, średnio rozwodzi się 7,3 małżeństw.

Z danych GUS wynika, że na 1000 nowo zawartych małżeństw rozwodzi się 348,9 małżeństw.

Statystyki wykazują, że poprzez rozwód ustaje najwięcej małżeństw, w których oboje małżonkowie posiadają wykształcenie średnie (11 693 małżeństw) oraz w grupie małżonków z wykształcenie wyższym i zasadniczym zawodowym – odpowiednio 9 671 i 9 663

małżeństw. Nie ma prowadzonych statystyk dotyczących rozwodów, w których sąd orzekł o wykonywaniu władzy rodzicielskiej według poziomu wykształcenia rodziców.

W 2014 roku orzeczono ogółem 1 918 separacji. W podziale na miasta i wieś – w miastach orzeczono 1 395 separacji, a na wsi 515.

954 małżeństwa z orzeczonymi separacjami nie posiadało dzieci, 1 dziecko posiadało 519 separowanych małżeństw, 2 dzieci – 325 małżeństw, 3 dzieci – 90 małżeństw, a 4 i więcej dzieci było w 30 separowanych małżeństwach.

W stosunku do małżeństw z orzeczonymi separacjami sąd wydał 964 orzeczenia o wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono 608 matkom (63,1%), 20 ojcom (2,1%), razem matce i ojcu powierzono dzieci w 327 przypadkach (33,9%).

W 2014 roku na 65 761 rozwodów 42,2% rozwiedzionych małżeństw nie posiadało dzieci (27 721 małżeństw), 36,6% posiadało 1 dziecko (24 052 małżeństw), 17,8% rozwiedzionych małżonków miało 2 dzieci (11 704 małżeństw), 3 dzieci posiadało 2,7% (1 806 małżeństw) rozwiedzionych małżeństw, 4 i więcej dzieci posiadało 0,7% rozwiązanych małżeństw (478 małżeństw).

W tymże roku sądy wydały ogółem 38 040 decyzji o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi. Wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono 23 075 matkom (60,7%), 1 700 ojcom powierzono opiekę nad dzieckiem (4,5%), obojgu rodzicom – w 12 595 przypadkach (33,1%), a oddzielnie matce i ojcu (kiedy było dwoje lub więcej dzieci) ogółem w 283 przypadkach (0,7%).

Rodzinom zastępczym powierzono ogółem 236 dzieci (0,6%), a placówce wychowawczej 79 dzieci (0,2%); 72 dzieci (0,2%) – to inne przypadki powierzenia opieki.

W podziale na województwa – najwięcej rozwodów, kiedy zapadła decyzja o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi dziećmi, było w województwie mazowieckim (5 445 przypadków), a najmniej w województwie opolskim (980 przypadków).

W 2014 roku na 65 761 orzeczonych rozwodów 25 104 małżonków posiadało wykształcenie średnie, a 19 692 małżonków posiadało wykształcenie wyższe, wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 14 359 małżonków.

Jako uzupełnienie opisanych powyżej danych warto przedstawić również statystyki dotyczące urodzeń i wykształcenia rodzających matek.

W 2014 roku urodziło się 375 160 żywych dzieci – w związkach małżeńskich urodziło się 284 459 dzieci, pozamałżeńskich urodzeń było 90 701 (w tym: panny, kobiety w separacji, kobiety rozwiedzione i wdowy). W miastach rodzi się więcej dzieci niż na wsi (odpowiednio 217 699 i 157 461 dzieci).

W analogicznym roku 49,4% rodzających matek posiadało wyższe wykształcenie, średnie i policealne – 32,2% matek, zasadnicze zawodowe – 11,1% matek, 3,4% matek posiadało wykształcenie gimnazjalne, a 3,7% matek legitymowało się wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym.

Oprac. Jagoda Tracz-Dral